

במוסקבה

ובחור הודיע לנו שהגיעה עת לישון. כי שחורתי למלון, לא יכולתי להסביר לעצמי מדוע קל כל כך להתיידד במוסקבה. נפגשתי עם ריטה עוד שלוש פעמים. בפעם השלישית היא הביאה עמה עוד נערה. שהבינה גרמנית. היא סיפרה שאמה יהודיה. היא הדריכה את גירי בכל השאלות ששאל אותה. לקחנו ביחד טקסי ועלינו שוב לארץ ניברסיטה. זה עלה לנו 25 רובל, יותר

מששה דולר. שוב היו הנערות גלויות לב באופן מפתיע. הן סיפרו שבארבעה החודשים האחרונים, חלה הקלה גדולה במשטר. המי חירים יורדים בהתמדה ואילו המשכורות עלולות. ישנה גם מגמה לצמצם את הפער בין משכורות הפקידים והפועלים למשכורות העובדים האקדמיים. אף על פי כן עדיין רחוקים המחירים מלהיות נורמליים. רשמתי לעצמי כמה מחירים של מצרכים, אותם ראיתי בחלונות הראויה, או שהתעניינתי אודותם בחנויות. כדי להבהיר את המחירים בכירור, יש לזכור שפועל פשוט במוסקבה מרויח כ-800 רובל לחודש. מזה הוא משלם 150 רובל מיסים. בעלי מקצועות מרויחים עד משכורת כפולה ומשולשת מזו. בשוק הרשמי ערכו של הרובל הוא רבע דולר, או בערך 70 גרוש ישראליים.

מחיר הגוזז ברחוב הוא 40 קופיקה ואילו מחיר הגלידה שני רובל — יותר מלירה ישראלית. גרביים פשוטות עולות 48 רובל. סודר 58 נעליים טובות עד 400 רובל, חולצת בד פשוטה ורקומה 180 רובל. חליפת נשים מטיב בינוני 1650 רובל; חליפת גבר רים 18000 רובל. אלה הם מחירים פנטסטיים, לגבי האזרח הממוצע במוסקבה. אף על פי כן יש בי חנויות תנועת קונים די גדולה. הגוס, שהוא הכליבו של מוסקבה, בנין בן ארבע קומות ובו עשרות חנויות, שוקק כל היום תנועת קונים ענקית, כמו בשוק. מלבד החנויות מלאים הרחובות גם ברוכלים למצרכי מזון וסדיקית. ראיתי לא פעם עגלות גדולות, כמו עגלות הנפט אצלנו, בהן מוכרים בירה ולימונדה. לא בכוסות אלא בחביות ובפחים.

בערב אפשר לראות תלבושות די יפות, ביחוד בתיאטרון. ביור שהן אינן מגיעות למה שמקובל בעולם המערבי. הנשים אינן מופיעות בשמלות ערב, אלא בחליפות צמר. קשה למצוא נשים יפות. בכלל, לא רואים ברחוב לא צהלה ולא עליונות, כל הפנים רציניות, איש אינו צוחק או צועק בקול רם. לעומת זאת מספר השיכורים המתגוללים ברחובות, ביחוד בימי ראשון, הוא גדול מאד.

★ ★ ★

אבל אם הרופים לא צוחקים ברחוב, הישראלים דואק צחקו במוסקבה. בימים האחרונים שלפני הנסיעה, ערכו החברה קניות נרחבות בארבע מאות הדולר שקיבל כל אחד. קודם כל קנו מזכרות כמו דובים חטובים מעץ וכירכרות חורף זעירות. הרי בינו גם לקנות בולים ותקליטים.

בדיחת היום שוב סופקה עליידי שייע גלור. שייע נכנס לחנות ושומע שזוריק וכן אברהם קונים תקליט. הוא שומע שני שירים: ברבורים וציקובסקי. מאז ומעולם הוא מעריץ גדול של ציקובסקי, שחקן הי כדורגל היוגוסלבי הנודע. בלי חוכמות, הוא ניגש לזבן ואומר: "תן גם לי."

"מה?"
"ברבורים."
"כמה?"
"את כולם."

אחרי שהוא מקבל את התקליטים, הוא אומר לזבן: "אתה יודע מה? תן לי גם את הברבורים של בובק."

גם הוא שחקן כדורגל יוגוסלבי. בתנות אחרת ארזו לשייע את מה שקנה בקופסה. הוא מיהר רוצה לבקש מהזבנית שתיתן לו את הקופסה. הוא דיבר איתה אידיש: פושקה, פושקה. (קופסה באידיש). הזבנית לא הבינה מה שהוא רוצה ממנה. לבסוף חשבה שהוא מבקש את פושקין ונתנה לו כרך שירים.

אחרי המשחק היה שייע כה מאוכזב מהחיים, עד שהצהיר באוזני כולם: "אני מוכר את נעלי הכדורגל שלי ולא משחק יותר אף פעם."

הוא היה כה מאוכזב, שאפילו חתם על הצהרה שיותר לא ישחק. אבל בכל זאת הוא ישחק גם השבוע — לנסיון אחרון.

★ ★ ★

במלון "לנינגרד" היו מלבדנו עוד המון ארחים. בעיקר בלטי הפנים הי מונגוליים מכל המינים. סינים וקוריאנים. בחדר האוכל תפסו מקום בולט גרמנים ו משלחת מסריטים בולגרית, שבאה להסריט את תולדות חייו של דמיטרוב.

אולם רוסים, מלבד העובדים, לא היו כלל במלון. היו שני סדרנים, סדרן וסדרנית, ענודים בסרט אדום על השרוול, שכל תפקידם היה לפקח שרוטים לא יסתננו למלון ולא ישוחחו עם האורחים בו.

אבל כשהיינו יוצאים מהמלון, היו ניגשים אלינו. החברה מספרים שיום אחד סגשו פתח המלון מכונת מהודרת ובה שדושה בחורים לבושים בהידור. אחד מהם הציג את עצמו בשם מוסקה. הוא דיבר בלי פחד באידיש, סיפר שהוא נוסע להבראה להרי קוקו ובא בדרך לראות את הישראלים. הוא הראה להם תמונה מימי היותו בפרטיזנים ואמר: "תראה, זהו מוסקה גנב. אבל עכשיו אני הולך עם סטודנטיות ונוסע להוציא 10 אלפים רובל בבית הבראה של בולגניץ וחרושצ'וב."

אחר כך הסתלק.

בבית המלון עצמו היתה תזמורת קטנה. בערב היה חדר האוכל נהפך לבית קפה והתזמורת היתה מנגנת מוסיקה לריקודים. רק בשביל האורחים. הם לא מכירים לא סחינג ולא ממבו, רק מנגינות פוקסטרות. בשבילנו הם ניגנו במיוחד את מיינ שטיטט בלו בקצב של ריקוד.

פחות שבועי רצון היינו מהאוכל. זה לקח לחברה כמה ימים עד שהתרגלו למאכלים של מוסקבה. בבוקר היינו מקבלים אומלט — חביתה עם בשר מטוגן בשמן, בעל ריח שאי אפשר לסבלו. כתוספת היו מונחים על השולחן מלפפונים ועגבניות. לקפה היה טעם של ציקוריה.

בצהרים היו בדרך כלל מונחים נחתי נק' גיק כמנה ראשונה. אבל אלה שהיו באים ראשונים היו גומרים אותם. הבשר שהוגש לנו היה רק בשר קצוץ או סחון.

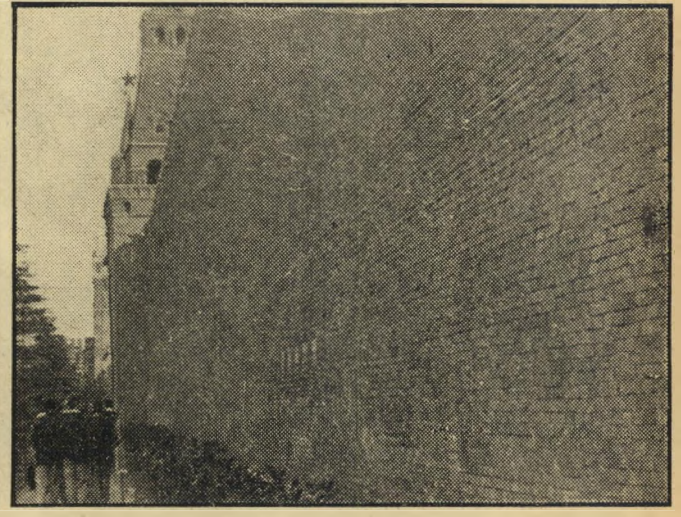
אם יילד. פועלת רוסייה מביאה בשעת הבוקר את בנה למועדון, שם יבלה את כל יומו עד שהאם תחזור מהעבודה ותקחהו חזרה לביתה. מחזה שיגרתו בעיר.

נערה רוסייה זו טיפוסית לנערות הרוסיות הנראות ברחובות מוסקבה. תסרוקתה היא התסרוקת האחדיה כמעט של כל הנשים. צבע שערותיה הבהיר, אפה המורס ועיניה הקטנות. הם פרטים שיתאימו כמעט לכל נערה במוסקבה.

תור למוזוליאום. תייר אמריקאי מצלם את המוזוליאום, כשבקעת נראה התור הארוך של אזרחים סובייטיים המזדנב יום יום בכניסה למוזוליאום. התיירים האמריקאים חופשים לנוע כרצונם ולצלם הכל.

מכוניות פאר. אלה הן המכוניות המפוארות של פקידו הקרמלין, בכניסה למבצר. המכוניות מיוצרות בבית החרושת זיס, והן חיקוי למכוניות האמריקאיות.

חומה אפורה. חומת הקרמלין ששימשה בעבר ארמון שליטי רוסייה וכיום מרכז השלטון בברית המועצות. למטה נראים בגבס כמה משחקני המשלחת הישראלית, בשעת ביקור במקום. למעלה נראה כוכב הקרמלין.